

แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรี อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

**Guidelines for solving the problem of outstanding debt of
members of the Women's Development Fund in Sao Hai
District, Saraburi Province**

ทฤดมม มหาณิล¹ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์² & มยุรี รัตนเสริมพงศ์²
Tritamon Mahanil¹, Wasita Kerdphol Prasopsak²
& Mayuri Rattanasermpong²

Corresponding author: Aingaing84@gmail.com

Received: 03/10/68, Revised: 10/11/68, Accepted: 10/11/68

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี 2) เปรียบเทียบปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) จัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกใน

¹ นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹ Master of Public Administration (Public Administration), Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

² Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

ครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยส่วนเชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกองทุนที่เป็นลูกหนี้ค้างชำระ จำนวน 83 คน และส่วนเชิงคุณภาพใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 คน เครื่องมือเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของครอนบาคเท่ากับ 0.946 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาหนี้ค้างชำระโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการเงินในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือภาระหนี้กับสถาบันการเงินอื่น และการดำเนินงานของกองทุน 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันด้านอาชีพ สถานภาพ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้ มีผลต่อระดับปัญหาหนี้ค้างชำระ 3) ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ รายได้ไม่แน่นอน ขาดวินัยทางการเงิน ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ และขาดกลไกติดตามหนี้ และ 4) แนวทางแก้ไขประกอบด้วยสองด้าน คือ การลดปัญหาหนี้ค้างชำระ เช่น พัฒนาความรู้ทางการเงินและจัดระบบติดตาม และการป้องกันปัญหา เช่น เข้มงวดการพิจารณาสินเชื่อและส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน

คำสำคัญ: หนี้ค้างชำระ; การบริหารหนี้; กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

Abstract

The objectives of this research were to: 1) examine the problems of overdue debt among members of the Women's Role Development Fund in Sao Hai District, Saraburi Province; 2) compare debt problems based on personal factors; and 3) propose guidelines for resolving overdue debt problems according to personal factors, including age, occupation, marital

status, education level, number of household members, average monthly income, and average monthly expenses. A mixed-methods approach was employed. The quantitative data were collected from 83 indebted members of the fund, while the qualitative data were obtained from 9 key informants. Data collection tools included a questionnaire and a semi-structured interview. The questionnaire had a reliability coefficient (Cronbach's alpha) of 0.946. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The research findings revealed that 1) The overall level of overdue debt problems was moderate, with household financial issues having the highest mean, followed by debt burden with other financial institutions, and fund management issues. 2) Personal factors such as occupation, marital status, education level, number of household members, and income significantly affected the level of debt problems. 3) Major problems and obstacles included unstable income, lack of financial discipline, misuse of loan funds, and insufficient debt management mechanisms. 4) The proposed solutions comprised two aspects: debt reduction—through financial literacy development and monitoring systems; and debt prevention—by enforcing stricter loan approval processes and promoting household accounting practices.

Keywords: Outstanding debt; Debt management; Women's Development Fund

บทนำ

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจัดตั้งขึ้นตามนโยบายวาระเร่งด่วนประจำปี พ.ศ. 2555 ภายใต้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน และเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ควรวรวมกองทุนดังกล่าวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2559) ส่งผลให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน

การควรวรวมครั้งนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ทำให้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชนต้องรับโอนภาระหนี้สินของกองทุนเดิม ซึ่ง ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 มียอดหนี้ค้างชำระกว่า 2,700 ล้านบาท (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2565) กองทุนจึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการหนี้ค้างชำระควบคู่กับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นแหล่งทุนที่สำคัญของสตรีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจในชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน”

การใช้จ่ายเงินกองทุนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) เงินทุนหมุนเวียน เพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และ (2) เงินอุดหนุน เพื่อส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่าย โดยเงินทุนหมุนเวียนถือเป็นการกิจหลักของกองทุน เนื่องจากมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตลอดปี และมีกระบวนการบริหารจัดการตั้งแต่ก่อนเป็นหนี้ ขณะเป็นหนี้ และภายหลังเกิดหนี้ค้างชำระ

อย่างไรก็ตาม กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ประสบปัญหาหนี้ค้างชำระจำนวนมาก จากการอนุมัติโครงการเงินทุนหมุนเวียน

เพื่อส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก โดย ณ วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2567 พบว่ามีโครงการผิณฑ์ชำระหนี้รวม 20 โครงการ มียอดหนี้ค้างชำระกว่า 1.98 ล้านบาท (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2567) ปัญหาดังกล่าวเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดทักษะการบริหารการเงินภายในครัวเรือน รายได้ลดลงจากภาวะเศรษฐกิจและสภาพอากาศที่แปรปรวน ตลอดจนรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น

สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของสมาชิกกลุ่มนี้และข้อจำกัดในการบริหารจัดการของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ อันนำไปสู่การค้างชำระหนี้และแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้และการจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหนี้และการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

1.1 วิวัฒนาการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เพื่อยกระดับศักยภาพสตรีในทุกมิติและสร้างความเข้มแข็งทางสังคม โดยมีพัฒนาการ 5 ระยะ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2558

คณะรัฐมนตรีมีมติควมรวมกองทุนเข้าสู่กรมการพัฒนาชุมชน และต้องรับโอนหนี้สินเดิมกว่า 2,700 ล้านบาท (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2562, หน้า 5)

1.2 ยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนมีวิสัยทัศน์เป็นแหล่งทุนสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี เป้าหมายคือให้สตรีมีรายได้มั่นคงคุณภาพชีวิตดี และมีบทบาทในสังคม โดยมีพันธกิจหลัก ได้แก่ (1) จัดสรรทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (2) ส่งเสริมบทบาทผู้นำสตรี และ (3) บริหารกองทุนอย่างมีธรรมาภิบาล (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2567) วัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ การเป็นแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างบทบาทสตรี พัฒนาภาวะผู้นำและองค์ความรู้ ตลอดจนสนับสนุนโครงการตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

1.3 การบริหารงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การบริหารอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 และข้อบังคับการบริหารกองทุน พ.ศ. 2559 (พระราชบัญญัติเงินทุนหมุนเวียน, 2558) ซึ่งกำหนดโครงสร้างการกำกับดูแลทั้งระดับคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการบริหาร และสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย อนุมัติแผนงาน ติดตามประเมินผล และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดและอำเภอ (คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2563)

1.4 การสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน กองทุนจัดสรรเงินเป็นทุนหมุนเวียนหรือเงินอุดหนุน โดยผู้กู้ต้องเป็นสมาชิกกองทุน มีภูมิลำเนาไม่น้อยกว่า 6 เดือนรวมกลุ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และไม่เป็นผู้ขาดวินัยทางการเงิน โครงการที่ผู้กู้ต้องสอดคล้องยุทธศาสตร์ มีผลการดำเนินงานหรือผ่านการฝึกอาชีพมาก่อน วงเงินไม่

เกิน 200,000 บาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 2 ปี และไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2559)

1.5 การบริหารจัดการหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การบริหารหนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

(1) ก่อนเป็นหนี้: คณะอนุกรรมการระดับอำเภอและจังหวัดพิจารณา กลั่นกรองโครงการ

(2) ขณะเป็นหนี้: ลูกหนี้ต้องใช้จ่ายเงินกู้ตามโครงการและชำระหนี้ตามสัญญา มิฉะนั้นถือว่าผิดสัญญา

(3) หลังเป็นหนี้ค้างชำระ: หากไม่ชำระตามกำหนดจะถูกจัดเป็นหนี้ค้างชำระ และต้องรับผิดชอบทั้งเงินต้น ดอกเบี้ย และดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี (พระราชบัญญัติเงินทุนหมุนเวียน, 2558)

แนวคิดเกี่ยวกับหนี้

พรพรรณษา สุขรัตน์ (2566) อธิบายว่า หนี้สินคือภาระผูกพันที่ลูกหนี้ต้องชำระคืนเจ้าหนี้ตามที่ตกลง ขณะที่ผู้มีอำนาจอัดอามิง หะยีมะลี (2565) มองว่าหนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้นิยามว่าหนี้คือเงินที่บุคคลหนึ่งติดค้างอยู่ต้องใช้คืนแก่อีกฝ่าย ซึ่งเมื่อสังเคราะห์แล้วหมายถึงภาระทางการเงินที่เกิดจากความไว้วางใจและอยู่ภายใต้กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2567) แบ่งหนี้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ หนี้ดี หนี้พียงระวัง และหนี้อันตราย ขณะที่อัจฉราพร โชติพิฤกษ์ (อ้างถึงใน วิถีชญาณณ สุรินทร์, 2560) แบ่งเป็นหนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ โดยหนี้ในระบบมีกฎหมายควบคุม ส่วนหนี้นอกระบบมักเอาไรต์เอาเปรียบและคิดดอกเบี้ยสูง สำหรับสาเหตุการเป็นหนี้ Money Hub (2558) ชี้ไว้

8 ประการ เช่น ใช้จ่ายเกินตัว ใช้จ่ายมากกว่ารายได้ การพนัน หรือการค้าประกันผู้อื่น และจากลักษณะของหนี้ พรพรรณษา สุขรัตน์ (2566) (อ้างถึง วิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์, 2556) ระบุว่าหนี้เป็นสิทธิทางแพ่งและแบ่งได้ 4 ลักษณะ ได้แก่ หนี้จากการลงทุน การบริโภคเกินจำเป็น ความจำเป็นฉุกเฉิน และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งสะท้อนว่าหนี้เกิดได้ทั้งจากเหตุผลที่ก่อรายได้ในอนาคตและจากพฤติกรรมใช้จ่ายที่สร้างภาระทางการเงินระยะยาว

แนวคิดเกี่ยวกับการชำระหนี้

ความสามารถในการชำระหนี้หมายถึงการวิเคราะห์ปัจจัยด้านรายได้ ใช้จ่าย จำนวนสมาชิกครอบครัว การศึกษา และหนี้สิน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ โดยสถาบันการเงินมักใช้หลักเกณฑ์ 5C (5 C's Policy) ได้แก่ การพิจารณาคุณสมบัติและประวัติผู้กู้ (Character) เงินทุนหรือสินทรัพย์ที่สะท้อนความมั่นคง (Capital) ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) หลักประกัน (Collateral) และ เงื่อนไขหรือปัจจัยภายนอก (Condition) ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงจากหนี้เสีย ขณะเดียวกันยังมีนโยบาย 5P (5 P's Policy) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้แก่ บุคคลและประสบการณ์ (People) วัตถุประสงค์ในการกู้ (Purpose) ความสามารถในการชำระหนี้ (Payment) การป้องกันความเสี่ยง (Protection) และ การพิจารณาแนวโน้มอนาคต (Prospective) โดยชินินทร์ พิทยาวิวิท (2550 อ้างถึงใน พิกุล โตเอี่ยม, 2564) อธิบายว่า 5P เป็นอีกแนวทางที่ใช้ประเมินเครดิตโดยรวม ซึ่งช่วยสถาบันการเงินตัดสินใจได้รอบคอบยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการค้างชำระหนี้

การค้างชำระหนี้หมายถึงหนี้ที่ครบกำหนดตามสัญญาแต่ลูกหนี้ไม่ชำระหรือชำระไม่ครบ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถาบันการเงินหลีกเลี่ยงได้ยาก แม้จะตรวจสอบ

คุณสมบัติผู้กู้แล้วก็ตาม (ชนินทร์ พิทยาวิวิท, 2550 อ้างถึงใน พิกุล โตเอี่ยม, 2564) โดยมีปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด (2) ปัจจัยภายในของผู้ให้กู้ เช่น การกำหนดดอกเบี้ย การประเมินหลักประกันและความสามารถชำระหนี้ไม่เหมาะสม ตลอดจนระบบติดตามหนี้ไม่มีประสิทธิภาพ และ (3) ปัจจัยจากตัวลูกหนี้ เช่น ใช้จ่ายเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ รายได้ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ทางการเงิน ย้ายถิ่นฐาน ทูพพลภาพ หรือปัญหาครอบครัว ซึ่งล้วนทำให้ภาระหนี้สินสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี

การพัฒนาคือกระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผนที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นคุณภาพชีวิตของคน ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี (ณัฐฐาณี ทรัพย์อุปถัมภ์, 2558) โดยมีหลายแนวคิด เช่น มนุษยนิยม เศรษฐกิจ ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน การปฏิบัติการทางสังคม ความขัดแย้งทางสังคม การพัฒนาชุมชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ขณะที่บทบาทสตรีในเศรษฐกิจครัวเรือนสำคัญตั้งแต่อดีต ทั้งการหาอาหาร ทำงานบ้าน และเสริมรายได้ (อุษณีย์ สุวรรณ, 2558) ส่วนแนวคิดการเงินรายย่อย (Microfinance) มุ่งช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและวิสาหกิจขนาดย่อม ผ่านบริการพื้นฐาน เช่น การฝากเงิน สินเชื่อ ประกันภัย และการโอนเงิน เพื่อให้คนจนและธุรกิจรายย่อยเข้าถึงทุน และบรรเทาความยากจน (พิชชา วีรกุลเทวัญ, 2558)

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและการชำระหนี้ ไม่เพียงเชื่อมโยงกับแนวคิดหนี้และการชำระหนี้เท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับแนวคิดการ

พัฒนาสตรี การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยสถาบันการเงินใช้เกณฑ์ 5C และ 5P ในการวิเคราะห์ความสามารถชำระหนี้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากหนี้เสีย ขณะที่การค้างชำระหนี้เป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ ปัจจัยภายในของผู้ให้กู้ เช่น การประเมินไม่รอบคอบ และปัจจัยจากตัวลูกหนี้ เช่น รายได้ไม่พอหรือขาดวินัยทางการเงิน อีกทั้งกองทุนมีบทบาทในการยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมบทบาทผู้นำสตรี และสร้างวินัยทางการเงินแก่สมาชิก เนื่องด้วยการกู้ยืมเงินจากกองทุนมีเงื่อนไขและเกณฑ์การพิจารณาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก ขณะเดียวกันการบริหารจัดการหนี้ต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอก ภายใน และตัวลูกหนี้อย่างรอบด้าน เพื่อลดความเสี่ยงจากหนี้ค้างชำระ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นให้สตรีเข้าถึงแหล่งทุนอย่างเท่าเทียม และสามารถบริหารจัดการการเงินครัวเรือนเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหนี้ค้างชำระ กำหนดออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

- ปัจจัยส่วนบุคคล
1. อายุ
 2. อาชีพ
 3. ระดับการศึกษา
 4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
 5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน
 6. รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน
 7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตัวแปรตาม

- ปัญหาหนี้ค้างชำระ
1. ด้านการเงินภายในครัวเรือน
 2. ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ
 3. ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

แนวทางการแก้ไขหนี้
ค้างชำระ
ของกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรี
อำเภอเสนาให้ จังหวัด
สระบุรี

ที่มา: ประมวลผลโดยผู้วิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี เป็น การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

ส่วนเชิงปริมาณ ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรีที่เป็นสมาชิกลูกหนี้ในโครงการที่มีหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจำนวน 20 โครงการ จำนวนสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระ 86 คน (Sara Smart Account Receivable Application, 2567) และกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่แน่นอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Krejcie & Morgan, 1970) และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือ 0.05 โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 19 กลุ่ม จำนวนสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระ 83 คน

ส่วนเชิงคุณภาพ ใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานและภาคีเครือข่าย รวมทั้งตัวแทนสมาชิกลูกหนี้ รวมทั้งหมด 9 คน ได้แก่ นายอำเภอเสนาให้ 1 คน พัฒนาการอำเภอเสนาให้ 1 คน นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี (ผู้รับผิดชอบงานกองทุน) 1 คน นักวิชาการพัฒนาชุมชนอำเภอเสนาให้ (ผู้รับผิดชอบงานกองทุน) 1 คน หัวหน้าคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ 1 คน เจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน 1 คน เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ 1 คน และตัวแทนสมาชิกลูกหนี้ค้างชำระ 2 คน ทั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และสิทธิในการเข้าร่วมหรือ

ถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกเมื่อโดยไม่เสียประโยชน์ รวมทั้งได้ให้ความยินยอมอย่างชัดเจน ก่อนเข้าร่วมการให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลัก การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นความลับ ใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น และไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผยหรือนำไปใช้ในทางอื่น เพื่อให้เป็นไปตามหลักจริยธรรมและความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูลทุกคน

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดโครงการและจำนวนสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระ

โครงการ	จำนวนสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1 กลุ่มย่านนมจีน และสลัดโรล	3	3
2 เลี้ยงโคเนื้อเพศผู้และเพศเมียเพื่อขุนขาย	3	3
3 กลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรีโฮมสเตย์ บ้านไทรยวน ตำบล	5	5
4 กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล	5	5
5 กลุ่มส่งเสริมอาชีพขนมหวานบ้านต้นตาล	7	7
6 กลุ่มส่งเสริมอาชีพจำหน่ายผ้าพื้นเมือง	5	5
7 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปสมุนไพรบ้านต้นตาล	5	5
8 กลุ่มสตรีแปรรูปเย็บกระเป๋าจากผ้าทอ	5	5
9 เลี้ยงปลาในกระชัง	5	5
10 กลุ่มขนมกง	5	5
11 กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า	3	3
12 กลุ่มปลาไร่สับปะรดแดง	6	6

โครงการ	จำนวนสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
13 กลุ่มทำปลาสาม	4	4
14 กลุ่มพิชชาหมุสุวรรณค์	3	3
15 กลุ่มเลี้ยงกบพันธุ์เนื้อเพื่อจำหน่าย	3	3
16 กลุ่มสตรีเย็บผ้าศาลาคัดกัฒ์ หมู่ 1	5	5
17 กลุ่มจักรสานเส้นพลาสติกเมืองเก่า	5	5
18 กลุ่มปลูกชาตาแดง ตำบลเมืองเก่า	3	3
19 กลุ่มเพาะเห็ดขอนขาว	3	3
20 กลุ่มผลิตเบเกอรี่ น้ำสมุนไพร อาหารแปรรูป และรับจัดเบรค	3	
รวม	86	83

ที่มา: ประมวลผลโดยผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ จำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย
1) อายุ 2) อาชีพ 3) สถานภาพ 4) ระดับการศึกษา 5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 7) รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ความถี่ (Frequency)
และค่าร้อยละ (Percentage) และตัวแปรตาม คือ ปัญหาหนี้ค้างชำระ จำนวน 3
ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเงินภายในครัวเรือน 2) ด้านภาระหนี้สินกับสถาบัน
การเงินอื่น ๆ 3) ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยมีการวัด
ระดับตัวแปรด้วยแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เป็นการวัด
เพื่อแสดงระดับ 5 ระดับคะแนน (Likert, 1961)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน และแบบ
สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน โดยเครื่องมือวิจัยได้รับการ

ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน จนได้แบบสัมภาษณ์ที่เห็นว่าตรงประเด็นมากที่สุด โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.923

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 19 กลุ่ม จำนวน 83 คน กำหนดวันเวลาที่เก็บข้อมูลในช่วงวันที่ 1 - 25 มีนาคม 2568 โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองโดยใช้การลงพื้นที่แจกตัวแทนกลุ่มทุกกลุ่มด้วยตัวเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 9 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถาม และนำข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 83 ชุด มาลงรหัสใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ศึกษาปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี และวิเคราะห์ความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี แสดงผลการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจากการทดสอบคู่เทียบด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) และสังเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดย

เรียงเรียงประเด็นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระ
ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 83 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.80 ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 39.80 กลุ่มที่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 75.90 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 36.10 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 รายได้เฉลี่ย 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.50 และรายจ่ายเฉลี่ย 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.70

ผลการวิเคราะห์ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้
จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 2 แสดงระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ภาพรวม

ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนา บทบาทสตรี	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการเงินภายในครัวเรือน	3.88	0.741	มาก
2. ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ	3.62	0.945	มาก
3. ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนา บทบาทสตรี	2.96	0.765	ปานกลาง
ภาพรวม	3.49	0.616	ปานกลาง

ที่มา: ประมวลผลโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.616) เมื่อพิจารณาระดับปัญหาหนี้ค้างชำระ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเงินภายในครัวเรือน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.741) รองลงมา คือ ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.945) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.765)

ตารางที่ 3 แสดงระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ด้านการเงินภายในครัวเรือน

ด้านการเงินภายในครัวเรือน	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านรายได้	4.13	1.076	มาก
2. ด้านรายจ่าย	3.80	0.712	มาก
3. ด้านการวางแผนทางการเงิน	3.70	0.746	มาก
ภาพรวม	3.88	0.741	มาก

ที่มา: ประมวลผลโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ด้านการเงินภายในครัวเรือน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.741) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านรายได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. =

1.076) รองลงมา คือ ด้านรายจ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.712) และ ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวางแผนทางการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.746)

ตารางที่ 4 แสดงระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ

ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงิน อื่น ๆ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ภาระหนี้สูงกับสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั้งนี้ในระบบ และนอกระบบ	3.82	1.117	มาก
2. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีภาระ หนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ	3.48	0.902	มาก
3. ภาระหนี้สินของครัวเรือนสูง	3.57	1.014	มาก
ภาพรวม	3.62	0.945	มาก

ที่มา: ประมวลผลโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.945) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ภาระหนี้สูงกับสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั้งนี้ในระบบ และนอกระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 1.117) รองลงมา คือ ภาระหนี้สินของครัวเรือนสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.014) และ

ลำดับสุดท้าย คือ สมาชิกในครอบครัวของท่านมีภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.902)

ตารางที่ 5 แสดงระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนา บทบาทสตรี	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	การแปล ผล
1. การรับรู้ข่าวสาร มาตรการ นโยบาย กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	3.09	0.753	ปานกลาง
2. บทกำหนดโทษทางกฎหมาย	2.77	0.946	ปานกลาง
3. ขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	3.01	0.797	ปานกลาง
ภาพรวม	2.96	0.765	ปานกลาง

ที่มา: ประมวลผลโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.765) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การรับรู้ข่าวสาร มาตรการ นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.753) รองลงมา คือ ขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 0.797) และลำดับสุดท้าย คือ บทกำหนดโทษทางกฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.946)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

การเปรียบเทียบปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1) อายุ 2) อาชีพ 3) สถานภาพ 4) ระดับการศึกษา 5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 7) รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ในภาพรวม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference : LSD) พบว่า อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน ยกเว้น รายจ่าย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามอายุ ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในการวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นๆ และด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำแนกตามอาชีพ ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในการวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ด้านการเงินภายในครัวเรือน ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ และด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำแนกตามสถานภาพ ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ และด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ด้านการเงินภายในครัวเรือน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำแนกตามระดับการศึกษา ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในด้านการเงินภายในครัวเรือน ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ และด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำแนกตามจำนวนสมาชิก ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในด้านการเงินภายในครัวเรือน (Sig. = .005) และด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 โดยในด้านการเงินภายในครัวเรือน ด้านภาระหนี้สินกับสถาบัน
การเงินอื่น ๆ และด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พบความ
แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

จำแนกตามรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุน
พัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี (Sig. = .004) มีความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ด้านการเงินภายในครัวเรือน และ
ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ

ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์เชิง
ลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ด้านที่ 1 แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาท
สตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

1.1 สาเหตุหลักของปัญหาหนี้ค้างชำระในกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
แบ่งได้ 3 ประเด็น ได้แก่

1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้ไม่แน่นอน ภาวะเศรษฐกิจ
ตกต่ำ ปัญหาสุขภาพและภาวะครอบครัวทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา

2) พฤติกรรมทางการเงิน ขาดวินัยการใช้จ่าย วางแผนการเงินไม่ดี
นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น ใช้จ่ายส่วนตัวหรือหนี้เก่า

3) การบริหารจัดการกองทุน การติดตามหนี้ยังไม่เข้มงวด ขาดการให้ความรู้ด้านการเงินและการลงทุน สมาชิกบางรายไม่เข้าใจข้อกำหนดของกองทุน

1.2 มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ แบ่งได้เป็น 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) มาตรการช่วยเหลือและผ่อนปรน เช่น ขยายเวลาชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย และปรับโครงสร้างหนี้
- 2) มาตรการติดตามและเสริมสร้างวินัย เช่น การแจ้งเตือน การลงพื้นที่เยี่ยมสมาชิก และการอบรมความรู้ด้านการเงิน
- 3) มาตรการปรับปรุงระบบปล่อยกู้ เช่น ตรวจสอบความสามารถชำระหนี้เข้มงวดขึ้น มีผู้ค้ำประกัน ระบบค้ำประกันแบบกลุ่ม และการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

1.3 จุดแข็งและจุดอ่อนของมาตรการ

- 1) จุดแข็ง ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำ การสนับสนุนจากชุมชน และความเข้มงวดที่ช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบ
- 2) จุดอ่อน ได้แก่ การติดตามและให้คำปรึกษาไม่เพียงพอ ขาดการอบรมด้านการเงิน ขาดความยืดหยุ่น ไม่เข้าใจข้อตกลง และขาดระบบประเมินสถานการณ์ระยะยาว

1.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระเพิ่มเติมหรือปรับปรุง

การอบรมและให้คำปรึกษาการเงิน การติดตามและแจ้งเตือนอย่างเป็นระบบ ความยืดหยุ่นในการชำระหนี้ การส่งเสริมการใช้เงินกู้ให้เกิดรายได้ การนำเทคโนโลยีติดตามหนี้ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดทำแผนฟื้นฟูและสร้างแรงจูงใจ และการคัดกรองผู้กู้เข้มงวดขึ้น

1.5 แนวทางในการติดตามและช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ 5 ประการ ได้แก่ การติดตามผลและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง การให้คำปรึกษาทางการเงิน การสร้างกลุ่มสนับสนุน การปรับเงื่อนไขชำระหนี้ และการสนับสนุนการฝึกอบรมพร้อมโอกาสสินเชื่อใหม่ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนรายได้และการวางแผนการเงิน

ด้านที่ 2 การป้องกันการเกิดปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

2.1 มาตรการป้องกันปัญหาหนี้ค้างชำระ มี 3 แนวทางหลัก ได้แก่

1) การให้ความรู้และอบรมสมาชิก ผ่านการประชุม อบรม และเวิร์กช็อปด้านการเงินและธุรกิจ รวมถึงการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ก่อนอนุมัติเงินกู้

2) การติดตามและตรวจสอบสม่ำเสมอ โดยมีระบบแจ้งเตือน การตรวจสอบภาคสนาม และคณะกรรมการพิจารณาความเสี่ยงก่อนอนุมัติเงินกู้

3) การสร้างระบบสนับสนุนทางสังคม ผ่านการมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิกในชุมชน การช่วยเหลือกัน และการให้คำปรึกษาทางการเงินแก่ผู้ที่มีปัญหา

2.2 กลไกในการคัดเลือกผู้ขอู้ พบข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงใน 5 ด้าน ได้แก่

1) การตรวจสอบข้อมูลทางการเงินและสถานะยังไม่ครอบคลุม ควรเพิ่มการสัมภาษณ์และยืนยันข้อมูล

2) การประเมินความสามารถในการชำระหนี้ควรพิจารณาแผนธุรกิจแหล่งรายได้ และสุขภาพ

3) ควรคัดกรองประวัติหนี้เสียและภาวะครอบครัว

4) การพิจารณาระยะยาวเกี่ยวกับแผนธุรกิจและการชำระหนี้

5) การติดตามผลและหลักประกันหลังการอนุมัติควรเข้มงวดมากขึ้น
พร้อมใช้แบบประเมินความเสี่ยงมาตรฐาน

2.3 บทบาทสำคัญของการอบรมและให้ความรู้ การอบรมมีบทบาทสำคัญ
ในการป้องกันหนี้ค้างชำระ โดยสรุปเป็น 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) การสร้างความตระหนักและการวางแผนการเงินระยะยาว
- 2) การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับสมาชิกโดยใช้กรณีศึกษา
- 3) การอบรมที่ต่อเนื่องและสร้างความน่าสนใจ
- 4) การให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรภายนอก
- 5) การฝึกทักษะการเงินผ่านการทำบัญชีและกิจกรรมปฏิบัติจริง

2.4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงมาตรการ ได้แก่

- 1) ปรับแผนการชำระหนี้ให้ยืดหยุ่นตามรายได้และบริบทของสมาชิก
- 2) ส่งเสริมการอบรมและเสริมทักษะการเงิน
- 3) ตรวจสอบการใช้เงินกู้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 4) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและให้คำปรึกษา
- 5) จัดทำแรงจูงใจ เช่น รางวัลหรือระบบคะแนนสะสม
- 6) สร้างกิจกรรมกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน ใช้ระบบติดตามดิจิทัล และ

อาสาสมัครช่วยเหลือในพื้นที่

2.5 แนวทางการสร้างความตระหนักรู้ในการชำระหนี้ตรงเวลา ได้แก่

- 1) การอบรมและสัมมนาให้เห็นผลกระทบจากการค้างชำระ
- 2) การฝึกวางแผนการเงินและตั้งเป้าหมายทางการเงิน
- 3) การติดตามและแจ้งสถานะการชำระหนี้สม่ำเสมอ
- 4) การจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น รางวัลหรือบอร์ดคะแนนความ

น่าเชื่อถือ

5) การใช้สื่อและช่องทางออนไลน์ในการสื่อสาร พร้อมปลูกฝังความเข้าใจถึงบทบาทของกองทุนและความสำคัญของเครดิตชุมชน

อภิปรายผล

การศึกษาปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

พบว่า การศึกษาปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการเงินภายในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก สะท้อนถึงการจัดการรายได้ รายจ่าย และการวางแผนการเงินที่ค่อนข้างดี แต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องรายได้หลักเพียงแหล่งเดียว ความไม่มั่นคงของอาชีพ และรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูอำมหัดอามิง หะยีมะลี (2565) และชววรรณ สิตะปิยะ (2566) ที่ชี้ว่าความไม่เพียงพอของรายได้และภาระหนี้สินเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ และสอดคล้องกับ อัญชุลี ขวัญอ่อน (2565) ที่พบว่าภาระหนี้จากแหล่งอื่น ๆ โดยเฉพาะนอกระบบส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้

ด้านภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบเป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชววรรณ สิตะปิยะ (2566) และ อัญชุลี ขวัญอ่อน (2565) ที่ยืนยันว่าภาระหนี้สินสูงจากหลายแหล่งทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้กองทุนได้ตามกำหนด

ด้านการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้ข่าวสารและมาตรการในระดับสูง แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การชี้แจงบทลงโทษทางกฎหมาย และขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชุลี ขวัญอ่อน (2565) และนรินรัตน์ ถิ่น

ขาม (2565) ที่พบว่า การขาดการประชาสัมพันธ์และความเข้าใจเกี่ยวกับ บทลงโทษทำให้สมาชิกไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการชำระหนี้ นอกจากนี้ ทัศนคติของการ สุขเกษม และ พงนา พิษิตปัจจา (2566) ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของการปรับปรุงการสื่อสารและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาหนี้ค้างชำระเกิดจาก ปัจจัยรวมทั้งด้านรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ภาระหนี้สินจากสถาบัน การเงินอื่น ๆ และข้อจำกัดในด้านการดำเนินงานและการสื่อสารของกองทุน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายชิ้นและยืนยันว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการทั้งในระดับครัวเรือนและการบริหารจัดการกองทุน

การเปรียบเทียบปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอ เสาไห้ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า ปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอ เสาไห้ มีความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคลหลายด้าน โดย ด้านอายุ กลุ่มอายุสูง มีแนวโน้มค้างชำระหนี้มากกว่า เนื่องจากมักมีภาระหนี้สินสะสมและขาดการ วางแผนทางการเงินระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับ ธตวรรษ สิตะปิยะ (2566) และ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) ที่พบว่าผู้สูงอายุมีข้อจำกัดด้านการปรับตัวต่อ สถานการณ์เศรษฐกิจ และไม่สามารถหารายได้เพิ่มเติมเท่ากลุ่มวัยแรงงาน ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีวงจรชีวิตทางการเงิน ที่ระบุว่า ผู้สูงอายุจะมีรายได้ ลดลงแต่ภาระค่าใช้จ่ายยังคงอยู่ ส่งผลให้เกิดการค้างชำระหนี้มากกว่า ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระหรือเกษตรกรมีแนวโน้มค้างชำระหนี้มากกว่าผู้ที่มี อาชีพมั่นคงและรายได้ประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ มูฮำหมัดอามิง หะยีมะลี (2565) และ อัญชุลี ขวัญอ่อน (2565) ที่พบว่าความไม่แน่นอนของรายได้ส่งผลโดยตรงต่อ ความสามารถในการชำระหนี้ โดยเฉพาะในช่วงหลังสถานการณ์โควิด-19 ที่รายได้

ของภาคเกษตรและแรงงานนอกระบบลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ต่างจากงานของ ธตวรรษ สิตะปิยะ (2566) เล็กน้อย เนื่องจากบริบทของพื้นที่ศึกษาในจังหวัดสระบุรี มีโครงสร้างอาชีพที่หลากหลายกว่าและมีการพึ่งพากองทุนเป็นรายได้เสริมมากกว่าเป็นรายได้หลัก ด้านสถานภาพครอบครัวพบว่า สถานภาพมีผลต่อภาระหนี้และความสามารถในการชำระ โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือมีผู้พึ่งพิงจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพันธ์ชญากร สุขเกษม และ พงณา พิษิตปัจจา (2566) ที่ระบุว่าภาระภายในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมและการชำระหนี้ตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม ที่กล่าวถึงการตัดสินใจทางการเงินที่ได้รับผลกระทบจากแรงกดดันทางครอบครัว ด้านระดับการศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาต่ำมีแนวโน้มเกิดปัญหานี้ค้างชำระมากกว่า เนื่องจากขาดทักษะการจัดการทางการเงินและความเข้าใจในหลักเกณฑ์ของกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับ ธตวรรษ สิตะปิยะ (2566) และ อัญชลี ขวัญอ่อน (2565) ที่เห็นว่าความรู้ทางการเงิน มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ ขณะที่ผลการวิจัยนี้ ยืนยันเพิ่มเติมว่า แม้ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะเข้าใจระบบการกู้ยืมมากกว่า แต่หากขาดวินัยทางการเงินก็อาจค้างชำระได้เช่นกัน นอกจากนี้ ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน กลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกน้อยสามารถบริหารจัดการหนี้ได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ มูฮำหมัดอามิง หะยีมะลี (2565) และ อัมพันธ์ชญากร สุขเกษม และ พงณา พิษิตปัจจา (2566) ที่ชี้ว่าครัวเรือนขนาดใหญ่มีภาระค่าใช้จ่ายมาก ส่งผลให้การจัดสรรเงินเพื่อชำระหนี้ลดลง ซึ่งสะท้อนตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน ที่เน้นบทบาทของโครงสร้างครอบครัวต่อเสถียรภาพทางการเงิน ขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้มีรายได้น้อยมีแนวโน้มค้างชำระหนี้มากกว่าผู้มีรายได้สูง ซึ่งสอดคล้องกับ ธตวรรษ สิตะปิยะ (2566) และ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) ที่พบว่าระดับรายได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับอัตราการชำระหนี้ แต่ผลการศึกษาพบว่า บางกลุ่มรายได้ปานกลางก็มีปัญหาค้างชำระเช่นกัน เนื่องจากขาดการวางแผนรายจ่ายหรือมีหนี้ซ้ำซ้อนกับสถาบันการเงินอื่น ส่วนรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน แม้

ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ในด้านการดำเนินงานของกองทุนพบข้อจำกัดเรื่องการติดตามลูกหนี้และการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชุลี ขวัญอ่อน (2565) และ อัมรินทร์ชฎากร สุขเกษม และ พจนา พิซิตปัจจา (2566) ที่ชี้ว่าระบบการบริหารจัดการของกองทุนยังขาดความต่อเนื่องและการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงซึ่งสะท้อนแนวความคิดการบริหารจัดการเชิงมีส่วนร่วมที่หากขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก จะทำให้ประสิทธิภาพการชำระหนี้ลดลง กล่าวโดยสรุป ปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อปัญหาหนี้ค้างชำระ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน โดยเฉพาะปัจจัยอายุ อาชีพ และรายได้ที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพในการชำระหนี้ ในขณะที่ระดับการศึกษาและสถานภาพครอบครัวเป็นตัวแปรเชิงสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารการเงินของสมาชิกกองทุนอย่างมีนัยสำคัญ

แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอสายให้ จังหวัดสระบุรี

สาเหตุหลักของปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอสายให้ มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น รายได้ไม่แน่นอนหรือปัญหาสุขภาพ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเงิน เช่น ขาดวินัยในการใช้จ่าย และการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ตลอดจนปัญหาด้านการบริหารจัดการกองทุน เช่น การขาดการติดตามและการให้ความรู้ทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานของนรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) และ มูฮำหมัดอามิง หะยีมะลี (2565) มาตรการแก้ไขที่ดำเนินการ ได้แก่ การผ่อนปรนหนี้ การอบรมด้านวินัยทางการเงิน และการปรับปรุงระบบปล่อยกู้ โดยมีจุดแข็ง คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนง่ายและดอกเบี้ยต่ำ แต่ยังมีจุดอ่อน เช่น การติดตามและการให้คำปรึกษาไม่ต่อเนื่อง ขาดความยืดหยุ่น และสมาชิกบางส่วนไม่เข้าใจเงื่อนไขการชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชุลี ขวัญอ่อน (2565) และ มูฮำหมัดอามิง หะยีมะลี (2565) แนวทางที่ควรปรับปรุง

ได้แก่ การจัดอบรมและให้คำปรึกษาด้านการเงิน การติดตามหนี้อย่างเข้มงวด และการใช้เทคโนโลยีในการติดตามและแจ้งเตือนหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) และอัครณัฐชญากร สุขเกษม และพจนา พิษิตปัจจา (2566) อีกทั้งควรเพิ่มการช่วยเหลือเฉพาะหน้า เช่น การขยายระยะเวลาชำระหนี้หรือปรับโครงสร้างหนี้ให้เหมาะกับรายได้ของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับชตวรรษ สิตะปิยะ (2566) ในด้านการป้องกัน พบว่าการให้ความรู้และการอบรมเรื่องการวางแผนการเงิน การคัดเลือกผู้กู้อย่างรัดกุม การสร้างความตระหนักรู้ในการชำระหนี้ตรงเวลา และการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน มีบทบาทสำคัญในการลดหนี้ค้างชำระ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) มูอำหมัดอามิง หะยิมะลี (2565) อัญชูลี ขวัญอ่อน (2565) และอัครณัฐชญากร สุขเกษม และพจนา พิษิตปัจจา (2566) กล่าวโดยสรุป การแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ทั้งการแก้ไขและการป้องกัน โดยมุ่งเน้นการสร้างวินัยทางการเงิน การติดตามอย่างต่อเนื่อง การให้ความรู้แก่สมาชิก และการปรับมาตรการให้ยืดหยุ่น และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของแต่ละครัวเรือน เพื่อให้กองทุนสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะผลที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ด้านภาครัฐ ควรจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านการวางแผนการเงินและการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพิจารณามาตรการช่วยเหลือ เช่น การขยายเวลาชำระหนี้หรือการลดดอกเบี้ย

2. ด้านคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี: ควรติดตามหนี้ค้างชำระอย่างใกล้ชิด และจัดทำโปรแกรมให้คำปรึกษา/ช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาทางการเงิน เพื่อให้สามารถกลับมาชำระหนี้ได้อย่างยั่งยืน

3. ด้านสมาชิกกองทุน ควรพัฒนาวินัยทางการเงิน วางแผนการใช้จ่ายและออมเงิน รวมถึงใช้เงินไปในการลงทุนที่สร้างรายได้แก่ครัวเรือน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบจากการฝึกอบรมการบริหารการเงินต่อพฤติกรรมทางการเงินของสมาชิกในกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในพื้นที่ต่าง ๆ

2. ควรทำการวิจัยในระดับที่กว้างขึ้นเพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาระบบการติดตามหนี้และการสนับสนุนทางการเงินสำหรับสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กับแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

3. ควรศึกษาผลของการขยายระยะเวลาชำระหนี้และการลดอัตราดอกเบี้ยต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกกองทุน

4. ควรศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระจากมุมมองของสมาชิกในหลายจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2563). *ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. (2550). *การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร*. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ
- จิตติชญาภณ สุรินทร์. (2560). *ภาวะหนี้สินและการแก้ไขภาวะหนี้สินของกำลังพลกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ), สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐจุฑา ทรัพย์อุปถัมภ์. (2558). *เอกสารประกอบการสอนทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. จันทบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). *ประเภทของหนี้*. สืบค้นกุมภาพันธ์ 14, 2567, <https://www.bot.or.th/th/satang-story/managing-debt/debt-mgt.html>
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554*. สืบค้นจาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พรพรรณษา สุจริตน์. (2666). *การก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลกระทบต่ออิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- พระราชบัญญัติบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558. (2558). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 16 ก หน้า 1-12. สืบค้นกุมภาพันธ์ 14, 2567, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- พิกุล โตเอี่ยม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิชชา วีรกุลเทวัญ. (2558). ระบบการเงินรายย่อยกับปัญหาความยากจน. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นรินทร์ ถิ่นขาม. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มูฮำหมัดอามิง หะยีมะลี. (2565). การกู้เงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ทุนหมุนเวียน) กับการเกิดหนี้ค้างชำระกรณีศึกษา ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการจัดการ), สาขาวิชาการเมืองและการจัดการ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์. (2556). ลักษณะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของพนักงานบริษัท เอสบี คอลย์ เซนเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด. ภาคนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชตวรรษณ สิตะปิยะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2559). รายงานผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน.
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2562). รายงานผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน.
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2565). รายงานสถานการณ์หนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน.
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2567). หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินประเภทเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2567. สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน.

- อุษณีย์ สุวรรณ. (2558). บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพื้นฐานทางการศึกษา, นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัญชุลี ขวัญอ่อน. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกรณีศึกษา : อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. สืบค้นจาก https://islocal.ru.ac.th/images/is_pdf/is_165/6414880023.pdf
- อัครณัฐญากร สุขเกษม และ พจนา พิษิตปัจจา. (2566). ความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติในพื้นที่ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. *Journal of Modern Learning Development*, 9(1), 365-380.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, Vol.30, 607-610.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Money Hub. (2558). 8 สาเหตุที่คนเราต้องเป็นหนี้. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3RDcNt1>
- Sara Smart Account Receivable Application. (2567). ข้อมูลการค้างชำระของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี. กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี.